

DE L'ARXIU A L'ARXIVER. EVOLUCIÓ I ESTAT ACTUAL DE L'ARXIVÍSTICA

Ramon Alberch i Fugueras

Arxivers sense Fronteres

Reus, 2 de maig del 2018

► -UNA BREU EVOLUCIÓ HISTÒRICA

- Els precedents: l'antiguitat clàssica i la creació dels primers dipòsits d'arxius. La tendència a la restricció en l'accés.
- L'edat mitjana: desaparició de la noció d'arxiu públic. Es reforcen els principis d'autenticitat i autoritat. Els segells i els arxius notariaus.
- Els "tresors documentals" i la pràctica dels arxius ambulants. La pèrdua de la producció documental. El cas de la batalla de Freteval. El sentit utilitarista dels arxius.
- Del pergamí al paper. La difusió de l'escriptura i el renaixement del dret romà. La lenta substitució del llatí.

-
- Evolució administrativa i desenvolupament de nous grups socials. Creació dels arxius de les noves administracions territorials i locals.
 - Segles XIII-XIV. La configuració dels municipis: competències i producció documental. La redacció dels cartularis i la generació de les primeres sèries documentals estructurades.
 - El teixir i desteixir dels arxius i els armaris i cofres de tres panys. Els arxius als recintes religiosos com a llocs sagrats.
 - Segles XVI-XVIII
 - Reforçament del poder monàrquic, especialització dels diferents òrgans governamentals, creixement de la burocràcia i racionalització de les estructures administratives.
 - Reapareix la noció de propietat pública dels arxius. Aparició i desenvolupament de les teories arxivístiques, amb l'edició dels primers textos molt lligats a la diplomàtica.

-
- La figura de l'arxiver-notari. Les Rúbriques de Bruniquer.
 - El càstig de les transgressions: Pere Joan Comes (1581-83). Llibre furtiu i presó. M. Lorigo (1617). 10 anys de treballs forçats.
 - -Segle XVIII: evolució dels arxius de la funció estrictament administrativa a la cultural.
 - Valorització del document i la influència de la crítica històrica com a mètode: erudits i crítics.
 - La publicació de les fonts documentals. Desenvolupament de l'ús cultural dels arxius. L'arxiver erudit/historiador com a referent fins dates ben recents.

► -Segles XIX-XX.

- Entre la pèrdua i l'abandó: les desamortitzacions de la primera meitat del segle XIX.
- Augment de la producció documental i arrelament de la figura de l'arxiver.
- Amb l'esclat del romanticisme. Un document és un monument.
- Impuls de la teoria arxivística: el principi de procedencia de Natalis de Wally (1841), el manual de l'Associació d'Arxivers Holandesos (1898) i la creació del Consell Internacional d'Arxius (1950).
- Reorganització de les xarxes d'arxius i creació de departaments especialitzats: Arxius Nacionals i Direccions Generals. Els sistemes nacionals d'arxius.

► Els reptes de l'arxivística del segle XXI

- Uns arxius per a la defensa dels drets humans, la veritat i la justícia, i contra l'oblit. Els documents com a proves en els judicis i com instrument de recuperació dels drets morals i les propietats.
- El repte de l'administració electrònica i la formulació de sistemes de gestió documental. Els arxius aliats de les polítiques de bon govern, transparència i accés a la informació i retiment de comptes.
- La fragilitat dels suports actuals: fax, vídeo, foto color, paper reciclat, suport magnètic. L'obsolescència tecnològica i la processabilitat de les dades. La migració i la preservació digital com a instruments per evitar una memòria efímera.
- El diluvi de les informacions. L'avaluació documental: eliminar per conservar.
- La formació universitària en el marc d'una arxivística polièdrica amb aliats transversals.

¿SABÍAS QUE...?

**“UN BUEN ARCHIVERO
ES MÁS NECESARIO
PARA EL ESTADO QUE
UN BUEN GENERAL DE
ARTILLERÍA”**

Esta frase se le atribuye a Napoleón Bonaparte,
famoso por su enorme capacidad estratégica

